FOLKTINGET

Riksdagens förvaltningsutskott

Ärende: **Skriftligt sakkunnigyttrande av Svenska Finlands folkting om regeringens proposition med förslag till lag om upphävande av lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen och om ändring av 6 § i polisförvaltningslagen, RP 217/2021 rd**

Hänv.: **Begäran om skriftligt sakkunnigyttrande inför förvaltningsutskottets möte 11.3.2022**

Svenska Finlands folkting tackar riksdagens förvaltningsutskott för möjligheten att ta ställning till regeringens proposition. I enlighet med sitt lagstadgade uppdrag (lag om Svenska Finlands folkting 1331/2003) kommenterar Folktinget förslaget med avseende på förverkligandet av den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter.

Propositionens syfte är att föreslå en lag om att upphäva lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/1992). Häradsindelningen tillämpas inte längre allmänt som grund för områdesindelningen inom den statliga förvaltningen och lagen anses vara vilseledande med tanke på den faktiska regionala organiseringen av statsförvaltningen.

Däremot används häradsindelningen fortfarande som grund för polisinrättningarnas och gränsbevakningsväsendets områdesindelning. Propositionen föreslår en ändring av 6 § i polisförvaltningslagen, som gäller den lokala polisen. Enligt förslaget ska polisinrättningarnas distrikt ändras så att de i stället för härad består av ett eller flera landskap eller kommuner. Bestämmelser om polisinrättningarnas och de regionala enheternas distrikt utfärdas genom förordning av statsrådet.

Fem regionala enheter med svenska som majoritetsspråk

Enligt propositionen ändras inte den språkliga ställningen för polisinrättningarnas regionala enheter med svenska som majoritetsspråk. Förslaget får inte konsekvenser för de svenskspråkiga tjänsterna och inte heller i övrigt för tillgodoseendet av språkliga rättigheter. De regionala enheternas distrikt förblir oförändrade, även om distrikten fastställs enligt kommungränser och inte enligt häradsindelningen.

Folktinget har inga invändningar mot förslaget. Däremot är det av central betydelse att de regionala enheternas verksamhetsförutsättningar tryggas i praktiken.

Folktinget konstaterar att de regionala enheterna har inrättats för att trygga särskilt den svenskspråkiga polisservicen och de ansvarar dessutom för att utveckla den svenskspråkiga servicen inom respektive polisinrättning. Riksdagens förvaltningsutskott har konstaterat att ”De

regionala enheterna bör ha sådana resurser och sådan kompetens och ställning att de också i praktiken kan trygga den finsk- och svenskspråkiga servicen” (FvUB 7/2009 rd). Folktinget har emellertid erfarit att syftet med lagstiftningen inte har uppnåtts i enlighet med lagstiftarens vilja.

År 2016 konstaterade Polisstyrelsen i ett utlåtande till inrikesministeriet att de regionala enheternas beredskap att trygga tillstånds- och polisservicen på svenska har försvagats som resultat av reformen av polisens förvaltningsstruktur (PORA I och III). Antalet tjänster vid de regionala enheterna har minskat, och enheternas användning av svenska både som arbetsspråk och inom förvaltningen överlag har minskat. Svenska språket reduceras ofta till ett medel endast för muntlig kommunikation. Polisstyrelsen konstaterade att det är befogat att analysera och uppmärksamma vilka förutsättningar och resurser som behövs i långtidsplanerna och den årliga resurstilldelningen för att säkerställa och utveckla polisinrättningarnas service på svenska. (POL-2016-5644, 1.6.2016)

Även Folktinget har erfarit att det är nödvändigt att stärka de regionala enheternas verksamhetsförutsättningar. Tjänster/uppgifter har överförts från enheterna till övriga polisstationer, vilket inte är i enlighet med de bestämmelser som antogs i samband med strukturreformen PORA. Språkkunskapsvillkoren för dessa tjänster/uppgifter har samtidigt ändrats från goda kunskaper till nöjaktiga kunskaper i svenska. Utöver detta har en centralisering av funktioner och service till övriga polisstationer lett till att enheternas användning av svenska som arbetsspråk och inom förvaltningen har minskat, vilket också framgick av Polisstyrelsens utlåtande. Eftersom specialtjänster/uppgifter och förmanstjänster/uppgifter har centraliserats, så äventyras därtill de svenskspråkiga polismännens likvärdiga möjligheter till avancemang i yrket. Sammantaget kan det konstateras att de regionala enheternas verksamhetsförutsättningar och organiseringen av den språkliga servicen har försvagats betydligt till följd av strukturförändringarna.

På längre sikt finns det en uppenbar risk att detta får konsekvenser också för den svenskspråkiga polisutbildningen på riksnivå. De regionala enheterna och Ålands polismyndighet har en central betydelse för samarbetet kring Polisyrkeshögskolans svenskspråkiga utbildning. Med tanke på det specialkunnande som behövs i undervisningen är det ytterst viktigt att de regionala enheterna ges möjlighet att delta med föreläsare enligt behov, vilket också för sin del förutsätter att enheterna har tillräckliga personalresurser.

Eftersom de regionala enheterna har inrättats för att trygga särskilt den svenskspråkiga polisservicen och dessutom ansvarar för att utveckla den svenskspråkiga servicen inom respektive polisinrättning har de en ytterst central funktion när det gäller förverkligandet av invånarnas grundläggande språkliga rättigheter.

Enligt 16 § 3 mom. i polisförvaltningslagen (110/1992) kan inrikesministeriet genom förordning utfärda närmare bestämmelser om polisenheternas ställning och uppgifter. Enligt uppgift har en sådan förordning inte ännu utfärdats för de regionala enheternas del.

Folktinget föreslår därför att riksdagens förvaltningsutskott skriver in i sitt betänkande:

- **att inrikesministeriet genom förordning bör precisera de regionala enheternas ställning och uppgifter, särskilt med avseende på enheternas uppgift att trygga och utveckla polisservicen på svenska inom respektive polisinrättning.**
- **att statsrådets förordning bör förtydligas med hänvisning till förverkligandet av språkliga rättigheter, så att den språkliga indelningen av polisinrättningarnas distrikt och de regionala enheternas språkliga ställning skrivs in i förordningsutkastet.**

Helsingfors den 8 mars 2022

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Christina Gestrin
folktingssekreterare

Kristina Beijar
sakkunnig i förvaltningsärenden